

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 4 Octubre de 1914.—Núm. 63.

Nostra discussió

Continuant nostre interromput article sobre aquest tema aparegut en el número passat, ens toca ocupar-nos, com prometerem, de l'escrit "¡Oh paradoja!" insert a *La Voz del Pueblo*.

Encara que l'aludit escrit porta firma al final, l'hem de creure com a expressió gràfica del pensar de la redacció, puig que figura en el preminent lloc de capsalera; es per xó que al referir-nos an ell, ho farem en termes generals de l'element radical i no particular de l'escriptor.

Comensa l'article, amb una afirmació equivocada, o siga la de suposar el que nostre article "Lerrdux" estava en cartera aguardant ocasió apropiat per a veure la llum. No, senyors, aquell article fou escrit dos dies abans de publicar-se, i'l motivá, no l'enquina que poguem tindre a qui anava dirigit, que no'n tenim cap, absolutament cap,—ho podem demostrar,—si no la publicació de les declaracions sobre la neutralitat fetes per D. Alexandre; declaracions perniciosas—a nostre entendre—per a l'integritat de la patria, per a l'integritat dels partits polítics espanyols, per a l'integritat de les famílies i per a l'integritat de l'organisme industrial i agrícola d'Espanya.

Es per xó que aixecarem nostra veu honrada de protesta.

Ens parla *La Voz del Pueblo* de nostre silenci en lo tocant a les simpaties per les Nacions beligerants, així com per els sentiments nacionalistes davant les personalitats parlants de les nacionalitats de la Bosnia, Alsacia Lorena i Polònia.

Quin dubte hi ha que totes nostres simpaties son per les Nacions aliades, perque si be hi ha entre elles la Rússia, que es una taca per a Europa, hi ha en canvi la França de la que es inútil que'n parlem per ésser la República inspiradora dels procediments avensats d'Espanya, i l'Anglaterra de quina tant i tant hi tenim que apendre en lo tocant a l'exercici de llibertats?

Nosaltres mai podem ser germanófilis mentres l'Alemanya siga un imperi essencialment militarista, mentres la gran obra de la civilització i del progrés en tots els ordres estiga dominada i supeditada, en un moment dat, per el casc de ferro i l'espasa d'acer dels semideus oficials. Aixó ho deixem pels belicosos i intemperants dels requetés.

En lo tocant al problema de les Nacionalitats oprimides, devem consignar el que no n'havem parlat encara, perque essent un tema sacratíssim per a nosaltres, no volém ocupar-nos-en fins que il·lustrats amb tots aquells detalls necessaris poguem escriure quelcom que estiga a l'altura de l'amor que per elles sentim els nacionalistes tarragonins.

Aludeix *La Voz del Pueblo* an en Corominés i a l'*Empordá Federal*, per a posar-nos en contradicció amb llur pensar en el afer de la neutralitat, i nosaltres devem contestar que prou gallardament nostres delegats a l'última Assamblea de l'U. F. N. R. exposaren nostra discrepancia en la manera de portar se de certs elements que fins aleshores foren nostres directors, recabant una llibertat moral

per a obrar segons ens dicti nostra consciencia de nacionalistes i republicans.

Mentres nostra manera de obrar no contradigui cap d'aquestes dues idealitats, ningú pot tatxar-nos d'inconseqüents i nostra conducta fins al present, es ben fermament nacionalista-republicana. Qui sostinga lo contrari i no ho provi, mancará a la veritat. Volem ésser republicans, tant com els qui més i nacionalistes, més que tots.

Diu també, que l'enderrocament de la Solidaritat fou deguda an en Lerroux i Sol i Ortega, devent contestar an aixó, que també aquest gran polític tingué molt de discutible, per nostra part.

Al fer alusió a Lerroux per a presentar lo com a cridat per a assumir la quefatura de les esquerres espanyoles, ens fa pensar en que tot-hom te dret a somniar.

I fá, per últim, una pàlida, petita defensa de lo que no's pot defensar, o sia de l'intervenció de D. Alexandre en la confecció d'una posterior candidatura republicana per a Diputats a Corts per a Madrid, quan les últimes eleccions. Prou conegut es de tot'hom aquest assumpte per a que nosaltres insistim en que la persona que segueix un ideal per convicció, posposa l'amor propi, i no dona'l lamentable espectacle de ferir fortament l'idea que propaga per un senzill motiu de *despecho*, com diu *La Voz del Pueblo*.

¿Com se defensa aixó, no hi ha manera humana de fer-ho, quan no manca el criteri?

¿Com no contesten a nostra alusió a "la manera peregrina d'interpretar el concepte de moralitat municipal, que li valgué l'expulsió de la Conjunció"?

¿Qué representa la Mancomunitat Catalana per a que la combati, si nó per tácita antipatia a tot lo que siga redemptor per a la terra Catalana?

Ha sigut una série massa continuada d'agravis al sentiment catalanista per a que nosaltres no haguem tingut la necessitat imprescindible de formar-nos un concepte que, tan de bó tots els catalans el tinguessin, no veuriem l'espectacle trist de catalans que tot dient se patriotes, escarneixen a l'expressió més gran de patria que s'hagi pogut donar al mon des que es mon, a Catalunya.

Per fortuna, ja hi está acostumada Catalunya a tenir algún fill que renega d'ella. Més, quina lluita més gran a l'interior seu, si un mal jorn fossin expatriats? I, en canvi, la personalitat Catalana s'ha refermat sempre, contra totes les contrarietats de les épocas i dels governs i dels homes; i mentres la generació dels que escrivim aquestes ratlles tinga una gota de sang, Catalunya de sang ne tindrà una gota i será Catalunya, perque es quelcom més per les ànimes nobles, qu'una regió d'Espanya, que un troç d'Espanya; es l'encarnació sempre potentia i sempre immaculada, d'una raça que té plena i poderosa personalitat material i espiritual, perque té tot lo carecteristic d'un Poble que *pensa*, que *vol* i que *es*.

Nostra parla, nostres costums, nostre seny, nostres drets, nostre vestir, nostra Historia i nostra terra per a la que volem el gaudiment de totes les llibertats universals, així individuals i colectives, no poden desapareixe encara que l'últim fill de Catalunya,—l'últim,

quan no més ne quedés un,—fos desaparegut del mon dels vius.

Hi ha l'espiritualitat de Catalunya que forsosament renaixeria en la primera obra espléndidament gran que donés l'Humanitat.

l'trocet de terra catalana que ho és i ho será sempre, sería Catalunya eternament per més que obrés en pecadores mans de pobles opresors, com Catalunya es i gloriosament son catalans, la terra catalana de França i'ls homes nascuts a la Catalunya francesa.

(De col·laboració.)

De l'actual desastre

Els alemanys tenien l'intenció, des d'avans de començar la guerra, d'invadir Bèlgica tot seguit de rompre's les hostilitats i marxar rapidament sobre París per a aixís donar un cop tremendo a França, del que no'n pogués sortir-ne i després en tota tranquil·litat traslladar-se a la Prússia, per a evitar l'invasió d'aquesta pels Russos, aniquilant-los. Tant segurs estaven els alemanys del poder de llur força, que no vacilaren en llençar per tot el mon l'esmentat terrible plànol ofensiu que la premsa tota, se'n feu eco; empró, com a la guerra intervenen tants factors i succeixen tants imprevistos que per molta força que's tingui, i per molt ben organitzada que aqueixa estigui no's pot mai assegurar que's realitzi un plànol tal com s'ha concebut.

Heus aquí, doncs, com—prescindint de les raons que hi hagi—resulta que'ls alemanys després dels triomfs del primer més de la guerra, han retrocedit i aquest sol fet verídic, tenint en compte el plànol alemany, significa un gros fracàs moral i un cop aplanador a l'orgull dominador del imperialisme alemany.

Els exèrcits aliats, comanats per en Joffre, amb la tàctica d'anar retirant se conseguiren, en primer lloc, economitjar les seves forces i debilitar a l'enemic i d'eixa manera veiem arribar als aliats fineses a la línia del Marne on lo gràren la victòria de fer retrocedir als alemanys, els quals amb la seva meravellosa maniobra de retirada, pogueren evitar el que'ls copessin, i aixó els salvá.

I, per lo que deiem al començar, de que a la guerra hi han factors imprevistos, en l'actual batalla del Aisne i de l'Argonne—fá més de 20 dies començada—hem pogut veure als alemanys canviar la seva tàctica atrinxerant-se en els camps que ocupen i convertint la batalla en una guerra de siti, malgrat el impedir-los-hi els seus reglaments, lo que'ns demostra una vegada més de que l'orgullós imperialisme alemany comptava massa amb la seva audacia i per aixó ara—com es natural—es veu precisat a vèdre s de tots els medis possibles per a obtindre la victòria, cosa que no veiem sigui fàcil si'ls aliats continuen, com fineses ara, aguantant l'ofensiva alemanya.

Mentres aixó succeeix al camp de batalla, on sucumbeixen mils i mils d'homes, l'Anglaterra, cautelosament, estalviant sang, va aixefant terres alemanyes, passejant hi victoriosament llurs banderes i possessionant-se poc a poc de les colonies que tant costaren a l'Alemanya adquirir-les. Es una conquesta lenta,

pró fácil i pacífica la que fa Anglaterra, sense grans obstacles, i de perdurar la guerra Alemanya no tindrà'l seu poder colonial i en canvi els anglesos se trovarán amb el territori augmentat sense costar-los-hi gaire sang.

Ben car pagarà l'Alemanya el seu orgull imperial, declarant aquesta guerra europea, puig que ara amb la complerta anulació de la marina mercant, ha desaparegut el seu comerç i s'han paralytitzat llurs industries i aixís, aillada del mon, li está també negat el seu crèdit, i'l seu estat económic actual es pobríssim fins al extrém de que no ha sigut sots-crit tot l'empréstit fet pel govern alemany per a atendre als gastos de la guerra. Ademés, segons el *Nationale Suisse*, els industrials helvètics han rebut cartes dels seus deudors alemanys en les que'ls hi comuniquen haver sots-crit sos saldos a l'empréstit de guerra germànic, demostrat-nos aixó com és ja la crítica situació del imperi alemany.

PÓLLUX.

* * *

Mes sobre els Magatzems generals de Diposit en el nostre port

Després de nostre article de fa dos setmanes, sobre aquest assumpte, havém de confessar que regoneixém una vegada més, (no perque n'estessim convensuts) que a Tarragona regna una apatia i manca d'esperit comercial i industrial que desgraciadament, en el nostre concepte, l'incapacita per ara i tant a volguer progressar en els dos ordres que son i serán per a molt temps la lluita i pervindre dels pobles moderns.

Está vist i ben demostrat que aquí no's pot fer res que no sigui única i exclusivament per l'esfors individual, i encare aquest que no necessiti de cap mena de favor d'altres ni apoi de corporacions, doncs desgraciat el dia que aixó sigui que aleshores, se'l reb amb la fredor mes gran d'aquest mon sinó altres coses pitjors, i mes greu que tot aixó es encara quan l'individu ofereix o exposa idees que no li han d'aportar directament an ell cap altre benefici que'l que podria aportar a qualsevol altre ciutadà, i que sols per esperit de patriotisme ofereix l'idea a les Entitats que tenen el deure sagrat d'estudiar els assumptes quan aquests poden ser beneficiosos en general als interesos que representen. (*)

Fetes aquestes petites manifestacions, que necessitarém per a nostre descárrec, anirém a continuar la nostra tasca exposant la responsabilitat que contrauen les Entitats directores de Tarragona i en particular l'Ajuntament no preocupant-se com es mereix, al nostre entendre, i amb l'interés que la organització dels Magatzems generals de Diposit del nostre Port, requereix.

No tant sols aquesta deixadesa causarà perjudicis a nostra ciutat, no, aquests arribarán molt mes enllà i será a tot el camp, a tota la *provincia* i fines fora d'ella que ocasionará perdues incalculables si nó constituim els Magatzems avans esmentats.

Es precisament aquest un any fet a prova, ja que les cullites son en general abundants a tal extrém que en alguns fruits com l'avellana potser no s'havia vist mai fos tant crescuda i en contra d'aquesta abundancia hi há la manca d'exportació, filla com es natural, de la situació

actual que priva de fer els envius als mercats principals consumidors dels nostres productes.

A tots ens consta ben bé que'ls propietaris del camp, en general, no disposaven de reserves efectives, ja que fines ara tots han tingut necessitat d'emplear-les amb la replantació de la vinya.

Per altra banda, el comerç no té abundancia de numerari puig que son moltes les cases que tenen gran part dels seus capitals al extranger sense possibilitats per ara de reemborsar-n lo que privará de fer acaparaments a cap preu, doncs prou feina tindrà i té per anar-se desenrotllant a causa de no poguer operar baix la basa de crèdit.

I en prova de lo diém sols farém remarcar una cosa i es que en la cullita del ví ha sigut casi imposible el fer vrames per a cap casa exportadora de vins, malgrat la baratura dels preus.

En el mercat de les avellanes veiem succeïx lo mateix, doncs el comerç sols compra lo precís per a atendre als compromisos que té contrets d'avans d'esclatar la guerra i anulant-ne molts que'n tenia de fets, mitjansant indemnitzacions.

Aixó succeïx sobre les dos cullites mes importants fetes fines avui i creiem que'n major escala succeirà amb la propera del oli, doncs aquesta, per esser la mercaderia de molt més alt preu, se trovarán mes aviat estacionats i si per desgracia Italia pren part, com sembla que ho farà, en el conflicte actual, será aleshores molt mes grós ja que aquesta nació, despres de França, es la que mes consum ens fá d'aquest producte nostre.

Anulada la exportació de vins i la de olis, molt reduida la de avellanes i ametlles, nules les compres per part del comerç per manca de diners, es trovarán els pagesos amb els fruits en el seu poder sense manera positiva de vendre-ls ni empenyar-los, portant en conseqüencia aquesta situació una paralytització escalonada en tots els cossos de la industria i el comerç i creant una situació per demés apurada.

Nosaltres, analitzant fredament aquestes circumstancies veiem que, de perdurar la guerra com sembla, es prepara un hivern no gens afalagador i que de no fer tots el esforç precís, pot arribar a unes conseqüencies no gaire agradoses. Tenim el convenciment pleníssim que podria evitar-se moltíssim, constituint els Magatzems generals de Diposit en el nostre port, ja que aleshores els agricultors podrien dipositar allí les seves mercaderies apropiades per a entrar-hi, i mitjansant el Warrant obtindrien del Banc d'Espanya el 50 per 100 del valor de la mercaderia dipositada, que en les circumstancies crítiques actuals creiem es una de les mellors solucions que per a nostra comarca podrien adoptar-se, i molt més demostrant, com ho férem en nostre anterior article, la manera de portar-ho a la práctica, tenint l'exemple de Sant Feliu de Guixols que amb una rapidesa digne d'imitació els té ja constituits.

Ademés d'eixes ventatjes per als agricultors les tindria també el comerç en general, doncs donat el poc numerari de que disposa podria, amb la base dels Magatzems, fer oferiments dels fruits allí dipositats als mercats nous que no enviem i amb seguretat que, de treballar-los, fora una hora oportunitíssima d'adquirir-los i sense cap classe de perill ni desembolsos podrien anant-se donant sortida, amb més rapidesa, els nostres productes.

Nosaltres insistim per ultima vegada, en la premsa, a les Entitats locals, en particular a l'Ajuntament, com també creiem deuria preocupar se'n la Diputació ja que afecta a tot el camp, per a dir-los-hi que's prenguin amb verdadera fé la realització dels Magatzems generals de Diposit en el nostre port i de fer que sigui amb la rapidesa que la situació demana,

doncs ens temém que descuidant-se, potser quan voldrien ferho no hi haurá lloc, caient sobre d'ells tota la responsabilitat, restant nosaltres ben tranquils de conciencia, encare que entristits, de veure com se desprecien les ocasions de defensar els interesos del país que'ls nomená representants seus.

M. MALLOL BOSCH.

* * *

L'Europa guerrejanta

La vella Europa s'ha enfutismada,
com un brau jove en plena orgia.
Europa, Europa! ¿com delirada
marxes camí d'una follia?
Estats, imperis, pobles, nacions!
Com vos juguéu el patrimoni!
Com Deu pot benei els vostres canóns
si s'héu venut, tots, al dimoni?
I el vostre orgull ja no té fré,
car sou com mar quan s'avalota
A l'hora de la pau, el cap seré,
¿prou ploraréu la bancarrota!
Ara no; qu'ara la gran ilusió
es la de vence i gustá la gloria.
Ara no; que tots cerquéu la claró
allá aon dorm l'alta victoria.

La victoria que vindrá
fará olor de sang vessada,
i la terra, gemegant,
engolirá la bravada.
Els trofeus no s'alçarán
finida la negra guerra,
que'ls trofeus mes rics del mon
jeurán ben sota de terra.
Corones i ceptres reials
¿oh reis d'ànimes furioses!
s'enllotarán entre'l fang
de miseries paóroses.
No més restará l'orgull
d'una o altre nació forta
que vencent, voldrá la carn
de la que hagi quedat morta.

Rebotím de Carlemany!
Aníbals de guardarroba!
¿Damunt de tants tolls de sang
penséu fé una Europa nova?
Una Europa pacifista,
forta i brava, rica i una;
una Europa a plena llum
com la del sol i la lluna?
Avant, doncs, avant, magnats,
Avancéu per l'ample vía,
que'ls pobles volen la pau
amb mes alé cada día.
Mes ans dau-los có que és d'ells,
có que és llur tresor preuat.
Dáu-los la vida, que és seva,
i dau-los la llibertat.
La llibertat, que es'salut
pels pobles que volen viure,
i que vosaltres, plens d'urc,
mal voliau fé prescriure.
Dáu-los primer có que és d'ells,
có qu'heu robat superbiosos,
i en nom de Deu caminéu,
per camins més venturosos.
Mes així i tot, juréu ans
no aixecá mes fum de guerra;
¿no'n teniu prou del botí
que devall terra es desferra?
No'n teniu prou amb el dol
de tantes mares i esposes,
ni vos espanta el comptar
el sembrat qu'heu fet de foses?
No vos aplanu l'oir
els gemecs dels combatents
retuts de fam i de angoixa
i execrant-vos entre dents?
No vos aturdeix vostra obra
guaitant els camps destroçats,
les ciutats un munt de runes
i'ls temples d'art profanats...
Doncs, qué? voldria potser
que cantéssim d'alegria
quan caient, un rera l'altre
los visita l'agonia?
La vida es un bell present
que ningú te el dret de torce,
malgrat les lleis que l'ataquen
i la força de la força.

¿Oh, pobles de nostra Europa
tacats d'odi i de veri!
La Historia, quan demá us jutji
us haurá de malei.

BERNABÉ MARTÍ I BOFARULL.

Tarragona, 3 Octubre de 1914.

* * *

(*) Potser l'amic Mallol acentúa quelcom el seu pessimisme. Per si ha passat desapercbut, el *Diario de Tarragona* va reproduir l'article en qüestió i si bé'l confrare, no sabem per qué, va deixar de indicar la procedencia de l'article, el fet d'haver-se reproduït li demostrará a l'amic Mallol que la seva idea ha trobat eco, com ne troben d'altres exposades en molts dels articles que publica *RENOVACIÓ* i que veiem amb gust com molts periódics catalans els reproduïxen, encara que molts tampoc diguin la procedencia.

Les set meravelles del mon

La Torre Eiffel.

Després de vint i quatre anys que perfila sobre l'horitzó parisenc el macís atreviment de la seva altura, els entusiasmes s'han refredat i tracten a voltes amb quelcom de desdeny al colos de metall, meravella familiar i potser ja un xic anticuada. Apenes si una volta a l'any quan ella s'adorna amb el seu trajo de foc, incrustada de rubís, ens dignem dirigir-li una mirada de admiració distreta.

Aquesta indiferència seria injuriosa i aquest oblit injust, si no hi hagués en el fons molta camaraderia. La bellesa del paisatge parisenc perdria singularment en grandesa, si brusquement la torre deixés de erigir per demunt nostre, petites agitacions la audàs elegància i la inmòbil noblesa de son sol.

Per a estimar la torre en el seu just valor, es precis retrocedir a l'època, meravellosa també, en la que fou edificada, en aqueixa gran Kermesse dels pobles que fou l'Exposició Universal de 1889 i de la que la torre'n fou la Babel de concentració.

L'home que li va dedicar el seu nom i alhora els seus esforços, va tindre per col·laboradors en aquesta tasca colossal, als ingeniers E. Nougier, Maurici Koeding i a l'arquitecte Stephen Sauvestre. El primer cop de pic fou donat el 28 de Janer de 1887, els fonaments se terminaren el 30 de Juny del propi any, el montatge de la part metàl·lica el 31 de Mars de 1889 i l'arreglo i la decoració el 17 de Maig següent. S'emplearen solament dos anys, quatre mesos i nou dies per a portar a felís terme la orgullosa empresa. El pes de la torre es de 9 mil tonelades, amb un desplaçament de 12 metres cúbics.

La primera plataforma se trova a 57 metres 63 centímetres de terra, mideix 70 metres i 70 centímetres de costat i 4.200 metres quadrats de superfície; la segona está a 115 metres 75 centímetres d'alsaria; la tercera a 276 metres 13 centímetres, aixó es, el punt més elevat en el que'l públic hi te accés. Des de aquesta plataforma i amb l'ajuda d'un bon telescopi, pot veure's fins a 90 kilometres. El campanar, l'alsaria del qual es la d'una casa de sis pisos, está rematat per un far, quina llum alcança a 127 kilometres. Una última plataforma, que está resguardada per un parallamps, ha sigut construïda demunt de la cúpula del far. Numerosos instruments de meteorologia registren automàticament els fenòmens atmosfèrics, havent-s'hi instalat un lloc per a la telegrafia sense fils. El 23 d'Octubre últim, la Conferència Internacional de la Hora, va decidir que la Torre Eiffel trasmetria dues hores per día la hora mundial.

L'enderroc del Monument dels Màrtres

Felicitem nos tots els veritables tarragonins per la nova i noble idea d'amor vers als defensors de l'independència tarragonina, i que l'Ajuntament ha sentit en acordar enderrocar aquell adefeci que per a escarni d'aquells i per a vergonya nostra, hi ha al mitg de la via més hermosa de la ciutat.

L'Ajuntament no podia cercar cap altre acabament més just i més digne; amb aquest enderroc s'hi aferma la nota més patriòtica que aquells que no el sentiren i acceptaren; amb aquest enderroc, tant desitjat per tothom; torna a embellir-se aquella Rambla, traient-li un nefaste record i que més de cent vegades havia sigut la *xacota* de propis i d'extranys; amb la desfeta d'aquell monolit, Tarragona retorna al tò de gloria de que en son mereixedors i ben dignes aquells homes, aquells qu'un día vessaren la seva sang amb l'oblit d'ell i en no veure'l més, els tarragonins ja no ens avergonyirem.

La tasca que ha fet nostra Corporació mu-

nicipal en tirar-lo a terra, es ben lloada i volguda per tots. Petits i grans, tots el volíem veure aviat fóra del lloc on l'enplassaren, i vulga la Ciutat que ja mai més i en cap més lloc pugui aixecar-se.

Es tot el poble tarragoní i en son cap l'Ajuntament, com si atemoritzats per la mal acertada el·lecció d'aquell projecte, que res ens deia ni res representava en no voler-lo, es per aixó que ara l'enderroca; la consciència de tots els que descendim d'aquells defensors del 1811 restava intranquila i s'ha imposat altra vegada. Ha vençut per tenir raó en no voler-lo.

L'el·lecció del mateix va tindre molt que desitjar, no portant-nos altre nota favorable que'l descrèdit davant dels altres pobles i el no perdonament de les vinentes generacions filles dels nostres fruits. Qué n'haurien dit nostres fills al recordar-los i ensenyar-los aquell vergonyós Monument que podia servir per a representar qualsevol cosa? No es cert que sembla sino que ens haguéssim burlat dels que a nostres armes hi feren posar els noms de Fidelíssima i Exemplar Ciutat de Tarragona?

Si els que elegiren aquell projecte haguessin tingut tots ells la sang viva i encarnada dels mateixos besavis que moriren per nostra independència, n'estem més que convençudissims de que no l'hauríen ofert a la Ciutat.

Tots els que som tarragonins, ens alegrem al veure caure, un derrera altre, aquells acarreus que fines els despesos eren de la més elemental construcció, l'expansió produïda en l'esperit ha sigut adreçada amorosament an el Ajuntament, i més encàr, si fos posible fer un plebiscit veuríem aquells senyors del Jurat com queden isolats de tot-hom com a la més viva protesta.

Qué toca ara fer a l'Ajuntament, si vol seguir son camí emprés en voler donar la veritable lloança i gloria a aquells defensors que reposen en pau? Pot acceptar-lo i aixecar-lo en cap altre lloc? No, no pot tolerar ho.

Qué dirán, empró, les Autoritats qu'ens honraren si quan tornin el vegin terraplenat? La Ciutat, qué podrà dirles-hi?

Recordem que una guitarra servia per a l'inspiració del mateix, més aquesta guitarra ha servit per a fer-nos ballar després de dos anys de soportar aquella ignomínia, que'n lloc de dignificar-nos no més ha servit per a semblar el descrèdit. Honorém-los, als màrtres, tal com es mereixen i la consciència de tots restará ben tranquila.

Notes ciutadanes

La bandera per a la ciutat.

Ja era hora! Ja era hora, oh ciutat breçol de la nostra infantesa, que t'arribés el torn de veure't honorada amb l'ensenya barrada! Tots la volíem, tots, pró ningú se'n recordava.

Era un día que l'allavors regidor en Francesc Dalmau proposava a l'Ajuntament i aquest ho acordava, que la bandera catalana onejés en el balcó principal del Palau Municipal; era un altre día que aquest, el nostre periòdic se preguntava quàn tindriem el goig de veure voleiar la bandera barrada en el balcó de l'Ajuntament; era ahir, que des de les planes de RENOVACIÓ, un company ciutadà, en Joan Andreu, donava l'idea d'adquirir-la per subscripció popular aquesta bandera que de tant temps ha que tenia d'alegrar-nos l'esperit veient-la onejar, majestuósament, en el lloc d'honor de la ciutat, i es avui que l'ensenya de tots tant volguda ja es arribada, i sols falta la consagració popular—cuidado, oh bon llegidor, en tergiversar el sentit del mot,—per a que pugui ésser venerada a plé sol i per tot'hom, totes les festes que celebri la ciutat.

Alegrem-nos-en tots, conciutadans amics, i preparem-nos per a la gran festa que farem el primer día de la ostentació de la bandera catalana en el balcó del Municipi.

I ara que ja la tenim, deixeu explaiar al nostre cor. No ho hem sapigut fer be. No ho havíem de comportar que l'Ajuntament pagués de la seva caixa la bandera catalana. Havia d'ésser una subscripció verdaderament popular la que cubris l'import de l'ensenya, tal com

indicava l'Andreu en son article, i es de lamentar que no s'hagi fet aixís, ja que allavors hauria constituit un exclat de patriotisme ciutadà ben memorable.

ENSENYA SANTA! Aquest, el més humil Ciutadà tarragoní, t'adreça la seva salutació i prega per a tu perque segueixis, com fins ara, fente ben digne de l'estima i de la veneració de tots els ciutadans!

**

La llengua catalana.

Un amic, molt amic del Ciutadà, dies enra va visitar per primera vegada una de les més comercials poblacions catalanes, que s'escau a la provincia de Barcelona.

L'amic, des de la població a que fem referència, va tenir la atenció de remetre al Ciutadà una postal escrita en catalá, il·lustrada amb la fotografia d'un monument, senzill i elegant, que glorifica a un dels genis catalans. Al retornar l'amic i al comunicar les seves impressions de la visita a la vila de les noies maques i de les bones coques, explicava, com a cas extraordinari, el que en molts dels establiments d'allí ostentessin els seus rétols escrits en catalá. El Ciutadà no va meravellar-se ni tan sols estranyar se'n i per tot comentari va replicar:

—I qué te aixó de particular? Si es lo corrent que trovant nos a Catalunya se parli i s'escrigui en catalá...

Poc més, poc menys, va passar nos l'altre día a l'enterar-nos de que, degut al doctor López Peláez, Arquebisbe de Tarragona, des de aquest curs en el Seminari hi haurá cátedra de Llengua catalana, d'Historia de Catalunya i de Dret catalá. Algú ha volgut interpretar aquesta gesta de l'Arquebisbe com una cosa de l'altre mon, quan en realitat no ha fet més que ajustar-se a lo que devia, i que haurien de imitar tots quants tenen autoritat en materies pedagògiques o en centres d'ensenyança. A Catalunya déu tothom qui ensenya coneix l'idioma catalá, i tots els qui aprenen no desconeixen la llengua de la seva mare. Aixís ho ha comprés el doctor Antolí López Peláez i aixís ho ha portat a la práctica.

No serem pas nosaltres els qui deixem de felicitar a l'Arquebisbe per aquest acte seu ben remarcable, més per haver-nos probat éll, que no es catalá, que té en estima a la nostra llengua i a la nostra terra, que per haver realitzat un acte que molts han cregut qu'era degut a una *valentia* enfront dels governs que tan poc sembla que l'estimin a la nostra Catalunya.

CIUTADÀ.

Noves

La Unió Nacionacista Republicana, la Joventut i RENOVACIÓ, han conferit la seva representació per a l'Assamblea de l'Unió Catalana que avui se celebrarà a Barcelona, al Vocal de la Junta Permanent de la mateixa, el nostre distingit amic i col·laborador en Bernabé Martí i Bofarull.

Ens ha visitat una comissió de la Federació Obrera, queixant-se de que en les obres d'adoquinat que la Junta de les Obres del Port realitza en el moll, s'hagi donat la preferència a obrers forasters, havent-n'hi tants a la localitat que's troben sense treball.

Trasladem la queixa a qui correspongui i de veres celebrariem que's remeïés aquesta crisi de treball que tan perjudicats ne surten els obrers de la nostra ciutat.

SÍMIL CAMUSSA, la de més durada, més barata i millor. De venda FERRETERIA MALLOL.

GRAN FÀBRICA DE CALÇAT

DE

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELÉFON 120

REAL, 56

C.^a d Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports
 La New-York, de New-York
 Companya de segurs sobre la vida
 L'UNION, de París
 Companya de segurs contra incendis.
 L'Assicuratrice Italiana, de Milan
 Companya de segurs contra accidents.
 La Continentale, de Mannheim
 Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona
 SUBDIRECTOR A TARRAGONA
 Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comisarfa
 general de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **Dr. Rabadá**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7



CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
 Escribanfes, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat.
 Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Catalá.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Catalá, Castellá, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglés-Espanyol Espanyol-Anglés.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar de Laousse**.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles.**

MOSTELLE (RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescència.

Se ven per tot arrèu